<u>ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਯੋਗ</u>

ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ

ਦੀਵਾਨੀ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ

<u>ਦੀਵਾਨੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 5564-2009</u>

ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ, ਰੋਪੜ
ਆਪਣੇ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਰੋਪੜ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਹੀਂ ..... ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਾਲਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ..... ਜਵਾਬਦੇਹ

<u>ਨਿਰਣਾ</u>

<u>ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ, ਜੱਜ</u>

1. ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ, ਰੋਪੜ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟਰੱਸਟ) ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਰਕਰ ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਾਲਾ ਨੂੰ ਅਖਤਿਆਰੀ ਕੋਟੇ ਤਹਿਤ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਿਤੀ 13.05.2008 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੋਕ (Stay) ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ 10.08.2009 ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

2. ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਅਤੇ ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਮਾਣਯੋਗ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ. ਐੱਸ. ਪਟਵਾਲੀਆ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ।

3. ਤੱਥ, ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨਃ ਸਮਾਜਿਕ ਵਰਕਰ ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਾਲਾ ਨੇ 28.01.1987 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਖਤਿਆਰੀ ਕੋਟੇ ਤਹਿਤ 500 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦਾ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 11.02.1987 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਵਿਕਾਸ ਸਕੀਮ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ

ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ, ਰੋਪੜ ਵਿੱਚ 500 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟ ਪੰਜਾਬ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ (ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ) ਰੂਲਜ਼, 1983 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 (Rule 4 of the Punjab Town Improvement (Utilization of Land and Allotment of Plots) ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਖਤਿਆਰੀ ਕੋਟੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਾਲਾ ਨੂੰ ਆਮ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ' ਤੇ ਦੁੱਗਣੇ ਰਾਖਵੇਂ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਾਲਾ ਅਤੇ ਟਰੱਸਟ ਦਰਮਿਆਨ ਪੱਤਰ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 04.07.1988 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੀਮੋ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੱਥੀ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮਾ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਸਦੀਕਸ਼ੁਦਾ ਹਲਫਨਾਮਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

4. ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਾਲਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਲੋੜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ ਨਿਊਜ਼ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ 10.01.1989 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈੱਸ ਨੋਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਾਲਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਸਬੰਧਿਤ ਮਹਿਕਮਾ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਿਤੀ 02.01.1989 ਦੇ ਮੀਮੋ ਰਾਹੀਂ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਾਲਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਕੋਈ ਪਲਾਟ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਪਲਾਟ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

5. ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਾਲਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 1992 ਦਾ

ਸੀਡਬਲਿਊਪੀ ਨੰਬਰ 9737 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਸਕੀਮ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਨਗਰ, ਰੋਪੜ ਵਿਚ 500 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦਾ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ। 17.11.2006 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਾਲਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਸਨ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ, ਜੋ ਉਸ ਵੇਲੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਨਗਰ, ਰੋਪੜ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

6. ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ, ਟਰੱਸਟ ਨੇ 2008 ਦੀ ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 12 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਪਰ 23 ਜਨਵਰੀ, 2008 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਾਲਾ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ।

7. ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਾਲਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਵੰਬਰ 2006 ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਜਨਵਰੀ 2008 ਵਿੱਚ ਡਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਅਖਤਿਆਰੀ ਕੋਟੇ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਾਲਾ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ 1996 ਦੇ ਸੀਡਬਲਿਊਪੀ ਨੰਬਰ 7401, ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ***'ਡਾ. ਅਮਰ***

ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ' ਸੀ, ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ 1983 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਚੋਣਵੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਖਤਿਆਰੀ ਕੋਟੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਏ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਨੇ 25.07.2003 ਨੂੰ ***'ਡਾ. ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ'*** **[ਏ ਆਈ ਆਰ 2004 ਪੀ ਐਂਡ ਐਚ 67]** ਵਿੱਚ ਅਖਤਿਆਰੀ ਕੋਟੇ ਰਾਹੀਂ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਅਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 21.03.1997 ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ***'ਅਨਿਲ ਸਭਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ'*** **[ਪੀਐੱਲਆਰ (1997) 116 ਪੀ ਐਂਡ ਐੱਚ 7 (ਐੱਫਬੀ)]** ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ 1996 ਦੇ ਸੀਡਬਲਿਊਪੀ ਨੰਬਰ 5851 ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਤੋਂ ਅਛੂਤੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਖੀਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਅਖਤਿਆਰੀ ਕੋਟੇ ਤਹਿਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਅਪਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਬੈਚ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ '***ਹਰਸ਼ ਢੀਂਗਰਾ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ'*** **[(2001) 9 ਐੱਸਸੀਸੀ 550]** ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਕੋ ਇੱਕ ਸੋਧ ਨਾਲ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ 23.04.1996 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮਿਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੀਡਬਲਿਊਪੀ ਨੰਬਰ 5851 ਆਫ 1996 ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

8. 1983 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪਲਾਟਾਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਖਤਿਆਰੀ ਕੋਟੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਵਿਵਹਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ

ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸੀ। 1983 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 4, ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਾਜਬ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

> *"4. ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟਾਂ ਅਤੇ ਬਹੁਮੰਜ਼ਲੀ ਮਕਾਨਾਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ:- (1) ਨਿਯਮ 10 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਮੰਜ਼ਲੀ ਮਕਾਨ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਰੱਖੇ ਜਾਣਗੇ:-*
>
> ***ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੱਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ***
>
> *(i) to (vi)………………………….*
>
> *(vii) ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਸਿਰਫ 500 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੇ ਚਾਰ ਫੀਸਦੀ ਪਲਾਟ*
>
> *ਬਸ਼ਰਤੇ.*
>
> *ਬਸ਼ਰਤੇ.*
>
> *ਪਰੰਤੂ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਮੰਜ਼ਲੀ ਮਕਾਨ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਵਰਗ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਉਲਿਖਤ ਕਰੇ।"*

9. ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਅਖਤਿਆਰੀ ਕੋਟੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 5/537/3CII-88/1604 ਮਿਤੀ 31.01.1989 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ 5 ਫੀਸਦੀ ਅਖਤਿਆਰੀ ਕੋਟੇ ਅਧੀਨ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇਃ

> "(i) ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਜਾਂ ਦੰਗਾਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਦੁੱਖ ਝੱਲਣੇ ਪਏ ਹਨ;

(ii) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖੇਡਾਂ, ਕਲਾ, ਵਿਗਿਆਨ, ਸਿੱਖਿਆ, ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ/ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ;

(iii) ਫੌਜ, ਪੁਲਿਸ, ਅਰਧ-ਸੈਨਿਕ ਅਮਲਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਬਹਾਦਰੀ ਜਾਂ ਵੀਰਤਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਨਾਗਰਿਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ/ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ;

(iv) ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਯੋਗ ਮਾਮਲੇ। "

10. ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ***ਡਾ. ਅਮਰ ਸਿੰਘ*** (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ, 1983 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 8 ਅਤੇ 12 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਮਕਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਡਰਾਅ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਨਿਲਾਮੀ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਪਰ ਨਿਯਮ 4 ਤਹਿਤ ਆਮ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇਣ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਜਾਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਨਿਯਮ 4 ਅਤੇ 31 ਜਨਵਰੀ, 1989 ਦੇ ਨੀਤੀਗਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਅਧੀਨ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੈਨਾਨੀਆਂ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਪੀੜਤਾਂ, ਰੱਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ, ਸੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ

ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ 1983 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 4 (ii), (iii), (iv), (v) ਅਤੇ (vi) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ***ਅਨਿਲ ਸਭਰਵਾਲ*** (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

11. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੂਰਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਤੀਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤਹਿਤ 5 ਫੀਸਦੀ ਦਾ ਅਖਤਿਆਰੀ ਕੋਟਾ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਮੁਕੰਮਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ 31.01.1989 ਤੋਂ ਵਿਵੇਕਾਧੀਨ ਕੋਟੇ ਤਹਿਤ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਨਿਯਮ 4 (i), (vii) ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਪਰੰਤੁਕ ਤਹਿਤ ਅਸਲ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੇ ਸੀਡਬਲਿਊਪੀ ਨੰਬਰ 7401/ 1996 ਦੇ 06.06.1996 ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ, ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮਕਾਨਾਂ/ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਲੱਗ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੇ। ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ/ਅਰਧ ਸੈਨਿਕ ਬਲਾਂ/ਪੁਲਿਸ ਬਲਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ, ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਤਵਾਦ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਲੜੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਜਿਹੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

12. ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ/ਟਰੱਸਟ/ਪੰਜਾਬ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਖਤਿਆਰੀ ਕੋਟੇ ਤਹਿਤ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹੇ ਅਲਾਟੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇਣ ਦੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਰਿਫੰਡ ’ਤੇ ਸਲਾਨਾ 15% ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਲੱਗੇਗਾ।

13. ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ 1983 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਤੀਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਵਰਗਾਂ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ 5% ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਅਖਤਿਆਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਬੇਅੰਤ ਅਤੇ ਇਕੋ ਮਾਪਦੰਡ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ 31.01.1989 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨੀਤੀ ਸੀ। ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਸਿਰਫ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ (i), (ii) ਅਤੇ (iii) ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ***ਅਨਿਲ ਸਭਰਵਾਲ*** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ (ii) ਅਤੇ (iii) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ (iv) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਤੀਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 5% ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਖਤਿਆਰੀ ਕੋਟਾ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ।

14. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕਰੇ। ਅਜਿਹੀ ਨੀਤੀ ਅਧੀਨ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ ਰਾਹੀਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ 31 ਜਨਵਰੀ, 1989 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ (i), (ii) ਅਤੇ (iii) ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਅਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 'ਸੋਸ਼ਲ ਸਰਵਿਸ' ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

15. ਉਪਰੋਕਤ ਪੂਰਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਾਲਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਯੋਗ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 06.06.1996 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਘਰਾਂ/ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਘਰਾਂ/ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਪੈਸੇ ਇੱਕ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਾਲਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜੇ ਇੱਕ ਪਛਾਣਿਆ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਪਲਾਟ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

16. ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਹਿਰੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਪੁੱਡਾ) ਨੇ ਸੀਡਬਲਿਊਪੀ ਨੰਬਰ 7401/ 1996 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਰਥਾਤ ਆਰ ਏ ਨੰਬਰ 64/ 2004 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਮੁਕੰਮਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ***ਹਰਸ਼ ਢੀਂਗਰਾ*** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ 31 ਜਨਵਰੀ, 1989 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਿਤੀ 09.07.2004 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਪੂਰਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 25.07.2003 ਨੂੰ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ 09.07.2004 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੁੱਡਾ ਵੱਲੋਂ ਐਸ. ਐਲ. ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 7285 / 2007 ਵਿੱਚ ***'ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਹਿਰੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ'*** ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਐੱਸ ਐੱਲ ਪੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ 24.09.2014 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਏ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪੁੱਡਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਜਾਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ***ਹਰਸ਼ ਢੀਂਗਰਾ*** ਦੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਉਪਾਅ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਾਲਾ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ 31.01.1989 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ।

17. ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਪੀ. ਐਸ. ਪਟਵਾਲੀਆ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਹਨ, ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਾਲਾ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ ਦੇ 11.02.1987 ਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿਰਫ 500 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ 1983 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਅਧੀਨ ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਾਲਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਲਾਟ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਸੀ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਾਲਾ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਾਲਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਛਾਣੇ ਹੋਏ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਸਾਲ 2003 ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਰੌਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਰੁਕੀ ਰਹੀ।

18. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਖ਼ਤਿਆਰੀ ਕੋਟੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਸਲ ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜ ਜਾਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਪਰੋਕਤ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਹੁਣ ਸਵੀਕਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

19. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ, ਇਸ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੁਆਰਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਐਲ ਪੀ ਏ ਨੰਬਰ 12/ 2008 ਅਤੇ ਸੀਡਬਲਿਊਪੀ ਨੰਬਰ 9737/ 1992 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 23.01.2008 ਅਤੇ 17.11.2006 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਖੁਦ ਚੁੱਕਣਗੀਆਂ।

....................................ਜੱਜ

[ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ]

...................................ਜੱਜ

[ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ]

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ

17 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2023.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।